

09.11.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**09 Kasım 2023
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

09 Kasım 2023 Perşembe

YASAMA BÖLÜMÜ

KANUN

7471 Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Dokuz Eylül Üniversitesi Çok Boyutlu Enfeksiyonlar ve Lyme Hastalığı Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

- 2024 Yılına Ait Genel Yatırım ve Finansman Programının Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esasların Belirlenmesine Dair Tebliğ

KURUL KARARI

- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 02/11/2023 Tarihli ve 10719 Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 25/1/2023 Tarihli ve E: 2020/48, K: 2023/11 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 14/9/2023 Tarihli ve 2018/27526 Başvuru Numaralı Kararı

Et ve Süt Kurumu'ndan “kırmızı et” açıklaması

Et ve Süt Kurumu, kırmızı et piyasalarını dengeleme ve düzenleme görevi kapsamında kurumun, arz açığı olan ürünleri piyasaya arz etmek, arz fazlası olan ürünleri de piyasadan çekmek suretiyle hem üreticiyi hem tüketiciyi korumaya yönelik önlemler aldığını açıkladı.

Et ve Süt Kurumundan yapılan yazılı açıklamada, “Kurumumuzun piyasa regülasyonları kapsamında yurt dışı canlı hayvan ve karkas alımı ile yurt içi satış faaliyetlerine yönelik bazı sosyal medya paylaşımlarında ortaya atılan asılsız ve gerçek dışı iddialar üzerine açıklama yapma ihtiyacı hasıl olmuştur.

Et ve Süt Kurumu, kırmızı et piyasalarını dengeleme ve düzenleme görevi kapsamında arz açığı olan ürünleri piyasaya arz etmek, arz fazlası olan ürünleri de piyasadan çekmek suretiyle hem üreticiyi hem tüketiciyi korumaya yönelik önlemler almaktadır.

Kurumumuzun yurt dışı alımları ve piyasaya satış faaliyetleri mevzuatlara uygun, rekabet ve fırsat eşitliğini sağlayan, şeffaf ve denetime açık şekilde gerçekleştirilmektedir. Yurt dışı alımlarımız teknik ve sağlık altyapısı uygun olan çiftlik, birlik, kooperatif ve/veya kesimhanelerden yapılmaktadır. Hiçbir şekilde aracı kişi veya şirket üzerinden alım yapılmamaktadır. Bu tür paylaşımlar halihazırda başarılı şekilde oluşturulan piyasa dengesini hedef almaktadır” denildi.

Et ithalatında rant sistemi: ESK yöneticisi Macaristan'da satan, Türkiye'de alan tarafta

CHP'li Özgür Karabat, Et ve Süt Kurumu (ESK) yönetim kurulu üyesi ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın danışmanı Mücahid Taylan'ın, Macaristan'daki şirketi vasıtasıyla canlı hayvan ve karkas et ithalatında aktif rol aldığını ifade etti.

CHP İstanbul Milletvekili Özgür Karabat, Türkiye'ye gelen canlı hayvan ve karkas etlerin yandaş şirketlere ucuza verildiği ve bunların ticaretinden büyük rant sağlandığına dair açıklamalarını detaylandırdı.

Sosyal medya hesabından paylaşım yapan Karabat; Macaristan, Polonya, Fransa ve İtalya'dan yoğun şekilde et geldiğini, Et ve Süt Kurumu (ESK) yönetim kurulu üyesi ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın danışmanı Mücahid Taylan'ın, Macaristan'daki şirketi vasıtasıyla bu ithalatta aktif rol aldığını ifade etti.

ET İTHALATINDAKİ RANT SİSTEMİNDE VARAN-2

Türkiye'ye gelen canlı hayvan ve karkas etlerin yandaş şirketlere ucuza verildiği ve bunların ticaretinden büyük rant sağlandığını tek tek açıklamıştım. Macaristan, Polonya, Fransa ve İtalya'dan yoğun bir şekilde et geldiğini...

— Özgür KARABAT (@OzgurKarabatCHP) November 8, 2023

Özgür KARABAT
@OzgurKarabatCHP

...

ET İTHALATINDAKİ RANT SİSTEMİNDE VARAN-2

Türkiye'ye gelen canlı hayvan ve karkas etlerin yandaş şirketlere ucuza verildiği ve bunların ticaretinden büyük rant sağlandığını tek tek açıklamıştım.

Macaristan, Polonya, Fransa ve İtalya'dan yoğun bir şekilde et geldiğini belirtmiştim.

Şimdi çok önemli bir bilgiyi daha kamuoyuyla paylaşıyorum.

Et ve Süt Kurumu (ESK) yönetim kurulu üyesi Mücahid Taylan'ın tüm bu ithalatı aktif rol aldığı iddialarını dile getirmiştim.

Mücahid Taylan'ın Macaristan'ın başkenti Budapeşte'de faaliyet gösteren Green Farm And Trade Kft. isimli şirketin 3 ortağından birisi olduğu görülüyor. Belgesini paylaşıyorum...

İş kolu olarak canlı hayvan toptan satışı yaptığı belirtilen bu şirket halen aktif çalışıyor.

Mücahid Taylan aynı zamanda Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın danışmanı.

Türkiye'nin en fazla hayvan ithal ettiği ülkelerden birinde, bu ithalatı yapan kamu görevlisinin şirketi bulunuyor. Bu kişi aynı zamanda Tarım Bakanı'na danışmanlık yapıyor. Neresinden bakarsanız bakın tam bir rezaletle karşı karşıyayız.

Mücahid Taylan ile birlikte şirket ortakları gözüken Canıgüleç Erdem (veya Erdem Canıgüleç) ile Rıza Aşkın Gür kimdir?

Listede görülen Rahime Çelikler, Saime Oy ve Hatice Hamra Harmankaya isimleri de açıklanmalıdır.

Macaristan'da kurulan tezgahın bir benzeri şimdi Güney Amerika ülkelerinde kuruluyor. Türkiye en fazla hayvan ithalatını ESK eliyle Güney Amerika'dan yapmaya hazırlanıyor. Aynı şekilde orada paravan şirketler kurulup büyük vurgun yapılmaya başlanacak.

Son dönemde ESK yöneticilerinin ardı adına Güney Amerika seyahatleri tesadüf değildir!

Vatandaşın ucuz ve güvenli gıdaya ulaşmasını sağlamakla görevli olan AKP, yine rant sistemi kurarak birilerini zengin etme derdine düşmüştür.

Ay sonunu zor getiren vatandaş ise pahalı ete mahkum kalmıştır.

Tarım Bakanı, ESK Başkanı ve ESK yöneticilerin tamamı istifa edip, yargı önünde hesap vermelidir.

"TAM BİR REZALET"

Mücahid Taylan'ın Macaristan'ın başkenti Budapeşte'de faaliyet gösteren Green Farm And Trade Kft. isimli şirketin 3 ortağından birisi olduğuna dair belgeyi de paylaşan Karabat, "Türkiye'nin en fazla hayvan ithal ettiği ülkelerden birinde, bu ithalatı yapan kamu görevlisinin şirketi bulunuyor. Bu kişi aynı zamanda Tarım Bakanı'na danışmanlık yapıyor. Neresinden bakarsanız bakın tam bir rezaletle karşı karşıyayız" ifadelerini kullandı.

"TAMAMI İSTİFA ETMELİ"

Karabat; Tarım ve Orman Bakanı, ESK Başkanı ve ESK yöneticilerin tamamının istifa edip yargı önünde hesap vermeleri gerektiğini de belirtti.

AB tahıl üretimi sert düştü

Avrupa Birliği (AB) ülkelerinin tahıl üretimi geçen yıl kuraklık nedeniyle yüzde 9 azaldı.

Avrupa İstatistik Ofisi, üye ülkelerin 2022 yılı tahıl üretimi verilerini açıkladı.

Buna göre, AB genelinde tahıl hasadı 2022'de bir önceki yıla göre 26,7 milyon ton azalarak 270,9 milyon tona geriledi. Tahıl hasadındaki gerileme yaklaşık yüzde 9 oldu.

Bu dönemde en fazla tahıl üretimi 59,9 milyon tonla Fransa'da yapıldı. Bu ülkeyi 43,5 milyon tonla Almanya, 35 milyon tonla Polonya, 19,3 milyon tonla İspanya ve 18,9 milyon tonla Romanya izledi.

AB'nin tahıl üretimindeki düşüş büyük ölçüde kuraklıktan kaynaklandı.

AB ülkeleri 2022'de 126,7 milyon ton buğday, 53 milyon ton mısır, 52 milyon ton arpa, 7,8 milyon ton çavdar, 7,5 milyon ton yulaf hasat etti. Diğer tahıllarda üretim miktarı ise yaklaşık 23,9 milyon ton oldu.

Süte 2.5 lira zam geldi

Serbest piyasada çiğ süt fiyatının litresi 12 liradan 15 liraya yükseldi. Artış raflara da yansımaya başladı. Zincir marketlerde private label markalı yüzde 3.1 yağlı 1 litrelik sütün fiyatı 21.5 liradan 24 liraya yükseldi. Sektör temsilcileri, 2,5 liralık zammın müstahsilde süt fiyatının 15 liraya yükselmesinden kaynaklandığını belirtiyorlar.

Mehmet Hanifi GÜLEL

Çiğ süt fiyatının serbest piyasada 15 liraya yükselmesiyle raf fiyatına da yansıdı. Son 1 haftada zincir marketlerde private label markalı 1 litrelik yüzde 3.1 yağlı sütün fiyatı 21.5 liradan 24 liraya yükseldi.

Son dönemde başta Trakya'da çiğ süt fiyatına 15 lira talep edildiğini ve ardından diğer bölgelere yayılmaya başladığını kaydeden sektör temsilcileri, 2,5 liralık zammın müstahsilde süt fiyatının 15 liraya yükselmesinden kaynaklandığını belirtiyorlar Ulusal Süt Konseyi'nin referans fiyatı ise 11 lira 50 kuruş olarak yer alıyor.

Zincir marketlerde normal yüzde 3 ve üzeri yağlı sütlerin fiyatı 24 lira ile 38 lira arasında değişiyor. Diğer yandan, kasım ayı itibarıyla süt ürünlerine yapılan zam raflara yansımaya başladı. Etiketlerde 2 Kasım'dan bu yana değişikliğe gidiliyor.

Trakya'da Çanakkale ve Edirne illerinde üreticilerin çiğ sütün fiyatına 15 lira talep etmeye başladıklarını aktaran temsilciler, ardından Balıkesir, Konya'da da talep edildiğini ve bunun son

ürüne de fiyat olarak yansıdığını aktarıyorlar. Zamların ekim ayında geldiğini ve 1 Kasım itibarıyla da bir zammın daha yansıdığını ifade eden temsilciler, sonuç olarak işte iki kez yansımış olduğunu ifade ediyorlar. İndirim marketlerinde fason ürünlere ekimde ve kasımda toplamda 2,5 lira geldiğini dile getiren temsilciler, dünyada da son dönemde tek fiyatı artan gıda ürününün süt olduğunu aktardılar.

Yem fiyatların da uzun süredir aynı olduğunu ve bu zammın piyasada arz talepten oluşan bir gelişme olduğu vurgulanıyor. Serbest piyasada sütün fiyatı 13 lira civarında bulunuyor. Son dönemde rafta süt fiyatında yaşanan 2.5 liralık artışın nedeni çiğ sütün 15 liraya çıkması gösteriliyor. Bu zammı yapacak bir maliyet artışının gözükmediğine dikkat çeken temsilciler, arz talep dengesizliğini işaret ediyorlar.

20 gün sonra süt artışları başlar

Trakya'daki çiğ süt fiyatında yaşanan artış, zamanla Anadolu'ya yayılıyor. Trakya'da bugün çiğ süte 15,5 lira talep edilmeye başlandığını bildiren sektör temsilciler, bazı kooperatif başkanlarının 15,5 lira ifade etmeye başladığını söylüyorlar. Çiğ sütte büyük bir sorunun olmadığını ve 15-20 güne süt arzında artışların başlayacağı belirtiliyor. USK'nın tavsiye taban fiyatının yanı sıra serbest piyasada oluşan bir fiyatın olduğunu paylaşan temsilciler, öte yandan kaliteli süt için belli bir oranda yüzde 10 prim verilebileceğini aktarıyorlar. Temsilciler, maliyet artışlarına rağmen fiyatların tutulduğu bir dönem olduğunu, şu anda böyle bir baskının olmadığı belirtiyorlar.

Yılmaz: 'Fahiş fiyat' cezasını gerekirse 10 katına çıkarırız

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın, iş dünyasının önde gelen isimleriyle gerçekleştirdiği buluşmaya çimento ve betondaki fahiş fiyat tartışmaları damga vurdu. Yılmaz, "Gerekirse deprem bölgesindeki cezaları arttıracamız. Diğer tarafta bir liraysa burada 10 lira yapacağız" dedi.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, Malatya temaslari sırasında, aralarında Nihat Özdemir, Ahmet Çalık, Ali Kibar, Erman Ilıcak, Faruk Eczacıbaşı, Emine Sabancı Kamışlı, Mehmet Ali Yalçındağ, Vahap Küçük, Mehmet Hanefi Öksüz gibi iş dünyasının önde gelen isimlerinin yer aldığı bir grup iş insanı ile 'deprem sonrası kalkınma' odaklı bir istişare toplantısı gerçekleştirdi.

Toplantıda, afetzede illerden bazılarının TSO başkanları, inşaat maliyetlerinin çok arttığı, özellikle çimento ve beton fiyatlarının diğer illere göre deprem bölgesinde daha yüksek olduğu iddialarını dile getirirken, bazı patronlar fahiş fiyat eleştirilerine karşı çıktı. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz ise deprem bölgesinde daha sıkı şekilde fahiş fiyat denetimleri gerçekleştireceklerini, cezaların da gerekirse daha yüksek olacağını söyledi.

Dünya ortalamasının üzerinde bir enflasyon sorunu...

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, önceki gün Malatya'ya gerçekleştirdiği ziyarette iş dünyası, finans, akademi ve STK'ların bir araya geldiği 35'inci Fikir Sofrası toplantısına katıldı.

İş dünyasından üst düzey katılımın olduğu toplantıda yer alan isimler arasında Limak Holding Yönetim Kurulu Başkanı Nihat Özdemir, Çalık Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Çalık, Kibar Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kibar, Rönesans Holding Başkanı Erman Ilıcak, Eczacıbaşı Holding Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Faruk Eczacıbaşı, Esas Holding Yönetim Kurulu Başkan Vekili Emine Sabancı Kamışlı, Kipaş Holding Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Hanefi Öksüz, LC Waikiki Yönetim Kurulu Başkan Vahap Küçük, Türkiye-ABD İş Konseyi (TAİK) Başkanı Mehmet Ali Yalçındağ ile Akın Holding Yönetim Kurulu Başkanı Nuri Akın da bulundu.

Toplantının açılış konuşmasını yapan Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz, Türkiye'nin son 3 yılda büyümede, ihracatta, istihdamda ve üretimde önemli bir başarı ortaya koyduğunu belirterek, reel tarafta rakamların olumlu olduğunu, bununla beraber dünya ortalamalarının oldukça üstünde bir enflasyon sorunu yaşandığını kaydetti.

“Merkez, araç bağımsızlığı ile adımlar atıyor”

Bu soruna ilişkin son dönemlerde gerekli politikaların önceliklendirildiğine işaret eden Yılmaz, “Önümüzdeki dönemde, bir taraftan bu reel büyüme performansımızı sanayide, AR-GE'de, teknolojiye sağladığımız ivmeyi belli bir düzeyde sürdürürken ve istihdamı belli bir düzeyde arttırırken bir taraftan da fiyat istikrarını sağlamak istiyoruz ve önümüzdeki dönemin ağırlıklı önceliği, bu fiyat istikrarı meselesi. Ama fiyat istikrarını sağlarken diğer dengeleri de gözeterek yapmaya çalışıyoruz.

Bir anda enflasyonu düşürebilir misiniz? Teorik olarak bence mümkün. Yani bütün dengeleri alt üst edersiniz, hiçbir dengeyi gözetmezseniz çok hızlı bir şekilde birtakım büyük toplumsal maliyetlerle sonuçlar elde edebilirsiniz. Ama bunu hiçbirimiz istemeyiz. Kademeli bir şekilde, belli bir süreç içinde enflasyonu tek haneli rakamlara indirmek istiyoruz. Bunun programını, planını yapmış durumdayız. Bir taraftan para politikalarında bir güncelleme yapıldı ve orada Merkez Bankamız araç bağımsızlığı çerçevesinde gerekli adımları atıyor” ifadelerini kullandı.

Yüzde 30-40 fazla fiyat iddiası

Fikir Sohbetleri, açılış konuşmalarının ardından istişare toplantısı ile devam etti. Burada iş insanları deprem sonrası bölgede süren çalışmalara yönelik gözlem ve önerilerini Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz'a sundu. Toplantıya deprem bölgesindeki inşaat maliyetlerinin yüksekliği tartışmaları gündeme damga vurdu. Şanlıurfa, Hatay ve Adıyaman'ın önde gelen meslek örgütlerinin başkanları, konuşmalarında şehirlerindeki bazı uygulamalarda diğer şehirlere nazaran yüzde 30-40'lara varan zamlı fiyatlarla karşılaştıklarını iddia etti. Çimento ve beton fiyatlarındaki fahiş fiyatlara dikkat çeken başkanlar, bu durumun depremzede şehirlerin yeniden inşasının önünde engel oluşturduğunu dile getirdi.

Bunun üzerine Cumhurbaşkanı Yılmaz, özellikle Hatay ve Adıyaman'da fahiş fiyat konusundaki uygulamaların varlığını tespit ettiklerini ve buralarda daha sıkı denetim yapacaklarını söylerken, "Gerekirse deprem bölgesindeki cezaları arttıracacağız. Diğer tarafta ceza bir liraysa burada 10 lira yapacağız. Deprem ortamının fırsatçılık için kullanılmaması lazım. Bu durum kabul edilemez. Ortalamadan sapan bir fiyatlama olduğunu görüyoruz. Bu konuda tedbir alacağız" diye konuştu.

Patronlardan maliyet itirazı

Buna karşın söz alan bazı patronlar, beton fiyatlarının hammadde ve lojistik maliyetlerden dolayı yükseldiğini söylerken, çimentoda da enerji ve akaryakıt fiyatlarının arttığı bu dönemde özel bir zammın uygulanmadığını vurguladılar.

Türkiye'deki çimentocuların deprem sonrası bölgenin ihtiyacını karşılamak için ihracatı azalttığını, o dönemde çimentonun tonu için 1350 TL fiyat belirlendiğini, ancak son dönemde artan enerji ve akaryakıt maliyetlerine paralel çimentonun tonunun fabrika çıkış fiyatının 1800 TL olduğunu söylerlerken, demirin tonunun aynı dönemde 12 bin TL'den 20 bin TL'ye çıktığını, ancak bunun konuşulmayıp, çimento ve betonun öne çıkarıldığını dile getirdiler. Deprem bölgesinin agrega sıkıntısı çektiğine dikkat çeken söz konusu iş insanları, buralarda bir an önce agrega ocakları açılmasının maliyetleri aşağı çekebileceğini vurguladılar.

AB Komisyonu 2023 Türkiye Raporu'nu açıkladı! Türkiye ekonomisi ileri düzeyde

Avrupa Birliği (AB) Komisyonunun 2023 Genişleme Paketi kapsamında yer alan "Türkiye Raporu" kamuoyuyla paylaşıldı. Raporda Türkiye ekonomisinin oldukça ileri düzeyde olduğu, seçimlerinin ardından yetkililerin daha istikrarlı makroekonomik politikalara dönüş yönünde adımlar attığı kaydedildi.

AB Komisyonunun Türkiye, Sırbistan, Arnavutluk, Karadağ, Kuzey Makedonya, Bosna Hersek, Kosova, Ukrayna ve Moldova'ya ilişkin son değerlendirmelerinin yer aldığı 2023 Genişleme Paketi, AB Komisyonunun Komşuluk ve Genişlemeden Sorumlu Üyesi Oliver Varhelyi tarafından duyuruldu.

"Türkiye, AB'nin kilit ortağı ve aday ülke olmaya devam ediyor." ifadeleriyle başlayan raporda dış politika, göç, ekonomi, enerji gibi başlıklarda Türkiye hakkında olumlu değerlendirmeler yer aldı, demokrasi, temel haklar, yargı gibi konularda önceki yıllarda yer verilen eleştiriler ise yineleni.

Rapora ilişkin AB Komisyonundan yapılan yazılı açıklamada, şu ifadelere yer verildi:

"Türkiye, AB için kilit bir ortak ve aday ülke olmaya devam ediyor ancak katılım müzakereleri AB Konseyinin kararı doğrultusunda 2018'den bu yana durma noktasında. Türkiye, AB'den uzaklaşma yönündeki olumsuz eğilimi tersine çevirememiş ve katılımı ilgili reformları sınırlı ölçüde sürdürmüştür. Terörle

mücadele, ekonomi, enerji, gıda güvenliği, göç ve ulaştırma gibi önemli alanlarda Türkiye ile ortak çıkar alanlarındaki işbirliği devam etti. Türkiye'nin, AB'nin ortak güvenlik ve dış politikasına uyumunu önemli ölçüde geliştirmek, kısıtlayıcı tedbirlerin önlenmesi ve tespit edilmesi konusunda işbirliğini artırmak için kararlı adımlar atması gerekiyor."

Demokrasi, insan hakları, yargı

İnsan hakları ve temel haklardaki bozulmanın sürdüğü iddia edilen raporda, **"Türk yasal çerçevesi, insan haklarına ve temel haklara saygı konusunda genel güvenceler içeriyor ancak mevzuatın ve uygulamanın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihatlarıyla uyumlu hale getirilmesi gerekiyor."** değerlendirmesi yapıldı.

Raporda, ifade özgürlüğü konusunda ciddi gerilemenin devam ettiği savunulurken, sivil toplum kuruluşlarının artan baskıyla ve faaliyet alanlarının daralmasıyla karşı karşıya kaldığı öne sürüldü.

Yargı alanında son yıllarda çok sayıdaki reform paketine rağmen yapısal eksikliklerin giderilmediği, AİHM'in bazı kararlarının uygulanmamaya devam edilmesinin "endişe verici" olduğu değerlendirilmesine yer verildi.

24 Mayıs Cumhurbaşkanı seçimine yaklaşıldığı dönemde siyasi kutuplaşmanın arttığına değinilen raporda, **"Seçmenlere gerçek siyasi alternatifler arasında seçim yapma şansı sunulduğu"** ve seçime katılımın yüksek olduğu ifade edildi ancak medyanın taraflı olması ve eşit şartların bulunmamasının iktidara avantaj sağladığı savunuldu.

Terörle mücadele

Güneydoğudaki duruma değinilen raporda, terör örgütü PKK'nın saldırıları nedeniyle sınır bölgelerinin güvenlik riskiyle karşı karşıya kaldığı belirtilerek, Türkiye'nin terörle mücadele konusunda meşru bir hakkı ve sorumluluğu olduğu ancak **"bunun hukukun üstünlüğü, insan hakları ve temel özgürlükler ilkeleri"** uyarınca yapılması gerektiği ifade edildi.

Raporda, **"Kürt sorununun çözümüne yönelik inandırıcı bir siyasi barış sürecinin yeniden başlatılması konusunda ilerleme kaydedilmediği"** savunuldu.

Göç ve sığınma politikası, vize serbestisi diyalogu

Türkiye'nin göç ve iltica politikası konusunda bazı ilerlemeler kaydettiği bildirilen raporda, AB-Türkiye Göç Mutabakatı'nın işbirliğinin ana çerçevesi olmaya devam ettiği belirtildi ve **"Genel olarak, Türkiye ile Yunanistan arasındaki yasa dışı sınır**

geçişlerinin sayısı, AB-Türkiye Bildirisi'nin kabul edilmesi öncesine göre önemli ölçüde düşük kaldı." değerlendirmesine yer verildi.

Raporda, AB-Türkiye arasındaki vize serbestisi diyaloguna da değinilerek, **"Vize serbestisi yol haritası kapsamında öne çıkan hiçbir kriter yerine getirilmedi. Türkiye'nin hala mevzuatını vize politikasına ilişkin AB müktesebatıyla daha fazla uyumlu hale getirmesi gerekmektedir."** görüşü savunuldu.

Dış politika

Raporda, "Türkiye, dış politika alanında aktif ve önemli bir aktördür, bu da AB-Türkiye ilişkileri açısından önemli bir unsurdur." ifadesi yer aldı.

Dış politika başlığında, **"Türkiye'nin tek taraflı dış politikasının AB'nin ortak dış ve güvenlik politikası (CFSP) kapsamındaki öncelikleriyle çelişmeye devam etti. Türkiye, dış politika ve güvenlik politikası konusunda AB'nin tutumuna çok düşük uyum oranını korudu."** değerlendirilmesi yapıldı.

Raporda, Türkiye'nin Ukrayna ile Rusya arasındaki görüşmeleri kolaylaştırmayı, gerilimi azaltma ve ateşkes sağlamayı, Ukrayna tahılının ihracatını kolaylaştırmak için diplomatik girişimde bulunarak, tahıl anlaşmasını mümkün kıldığı vurgusu yer alırken Ankara'nın **"AB'nin Rusya'ya yönelik yaptırımlarına uymaktan kaçındığı"** ifade edildi.

Türkiye'nin Arap devletleriyle, Ermenistan'la ve İsrail'le **"bölgesel normalleşme politikasını yoğunlaştırdığına"** değinilen raporda, İsrail'in Gazze'ye mevcut saldırılarıyla ilgili şu tespitler paylaşıldı:

" Hamas'ın Ekim 2023'te İsrail'e yönelik saldırılarının ardından Türkiye, bunları kınamaktan ve terörizm olarak nitelendirmekten kaçındı ve İsrail'in tepkisini şiddetle eleştirdi. Türkiye her iki tarafta da sivillerin hayatını kaybetmesini şiddetle kınadı ve İsrail ile Hamas arasında arabuluculuk yapmayı teklif etti. Türkiye şu anda İsrail ile ilişkilerini yeniden değerlendiriyor. Orta Doğu barış süreci konusunda Türkiye'nin tutumu, AB'nin iki devletli çözümü destekleyen tutumuyla örtüşüyor."

Raporda, **"Türkiye'nin siyasi çözüm bulunmamışken Suriye rejimi ile yakınlaşmasının"** AB'nin politikasıyla çeliştiği belirtildi.

Türkiye'nin Güney Kafkasya ve Orta Asya'da "büyüyen bir varlığa" sahip olduğuna işaret edilen raporda, Ankara'nın Afrika, Latin Amerika ve Asya ülkeleriyle ilişkilerini genişletme çabalarına da devam ettiğine dikkat çekilerek, **"Afganistan'a yönelik pragmatik yaklaşımı ve Sudan'daki gelişmelere ilişkin yüksek sesli tutumu, (Türkiye'nin) büyük uluslararası krizler bağlamında kilit oyuncu olma isteğinin altını çizdi."** ifadesi yer aldı.

Raporda, Türkiye'nin AB'nin ortak güvenlik ve savunma politikasına ve AB savunma girişimlerine aktif olarak dahil olmaya devam ettiği vurgulandı.

Raporda, Kıbrıs sorunuyla ilgili Türkiye'nin Rum kesimini tanımayı reddetmeyi sürdürdüğü ve ilgili BM Güvenlik Konseyi Kararlarına aykırı olarak Kıbrıs'ta defalarca iki devletli çözümü savunduğu belirtilerek bunun AB'nin politikası ile uyumsuz olduğu kaydedildi.

Türkiye ile Yunanistan arasındaki ilişkilerin 6 Şubat tarihli depremlerden sonra giderek iyileştiği, hava sahası ihlalleri, Doğu Akdeniz'de izinsiz sondaj faaliyetleri gibi hususların kayda geçmediği vurgulandı.

Ekonomideki durum

Raporda, **"Türkiye ekonomisi oldukça ileri düzeydedir ancak raporlama döneminde herhangi bir ilerleme kaydedilmemiştir."** ifadesi kullanıldı.

"Türkiye'de piyasa ekonomisinin düzgün işlemeye devam etmesi konusunda ciddi endişeler devam ediyor." değerlendirmesi yapılan raporda, para politikasının uygulanması, kurumsal ve düzenleyici ortam gibi önemli unsurlarda uzun süreli gerileme yaşandığı iddia edildi.

Raporda, parlamento ve cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ardından yetkililerin, istikrar odaklı makroekonomik politikalara dönüş yönünde bazı adımlar attığına işaret edildi.

2022 yılında ekonomik büyümenin güçlü olmasına rağmen Türkiye'nin piyasa odaklı politikalardan uzaklaşarak ekonominin temellerini zayıflattığı, kırılganlıkları ve riskleri artırdığı iddia edilen raporda, enflasyonun bir miktar düştüğü ancak para politikasının olağanüstü düşük faiz oranlarına öncelik vermesi nedeniyle çok yüksek kaldığı belirtildi.

Raporda, seçimlerinin ardından para politikasının sıkılaşmaya başlamasıyla birlikte makro ihtiyati çerçevenin de kademeli olarak sadeleştirildiğine dikkat çekilerek, bu yıl maliye politikası tutumunun depremlerle ilgili harcama baskıları ve seçim öncesi bütçe cömertliğini artırmasıyla mali disipline olan bağlılığı sarstığı iddia edildi.

"Seçimlerin ardından mali duruş sıkılaştırıldı ve temmuz ayında büyük vergi artışlarını da içeren revize edilmiş bir bütçe kabul edildi." ifadesi yer alan raporda, kurumsal ve düzenleyici ortamın öngörülebilirlik ve şeffaflıktan yoksun olduğu ileri sürüldü.

Raporda, **"Türkiye, işletmelere yönelik devlet hizmetlerinin dijitalleştirilmesi konusunda ilerleme kaydetti."** değerlendirmesi yapıldı.

Kayıt dışı ekonominin boyutunun son yıllarda azalmasına rağmen hala ekonomik faaliyetin önemli payını oluşturduğuna işaret edilen raporda, fiyat belirleme mekanizmalarına devlet müdahalesinin devam ettiği savunuldu.

Raporda, kamu desteklemelerinin verilmesinde uygun uygulama kuralları, yaptırım ve şeffaflık bulunmadığı iddia edildi.

"Bankacılık sektörü genel olarak istikrarlı kalmıştır ancak çok sayıda aşırı karmaşık ve geniş kapsamlı makro ihtiyati ve düzenleyici tedbirler nedeniyle finansal istikrar sorunlarıyla karşı karşıyadır." ifadesi yer alan raporda, iş gücü piyasasının daha da güçlendiği belirtildi.

Raporda, bölgesel iş gücü piyasasında eşitsizliklerin azalarak son yılların en düşük seviyelerinden birine indiğine işaret edilerek, son dönemdeki asgari ücret artışlarının konjonktürel nitelikte olduğu iddia sına yer verildi.

Raporda, piyasa ekonomisinin işleyişinin iyileştirilmesi için Türkiye'de enflasyonun sürdürülebilir şekilde hedefe doğru indirilmesi, bunun için de merkez bankası bağımsızlığının yeniden tesis edilmesi, para politikasının sıkılaştırması, faiz dışı fazlaya kademeli dönüşü destekleyen güvenilir orta vadeli mali plan geliştirilmesi, devletin fiyat belirleme mekanizmalarına müdahalesinin azaltılması, makro ihtiyati ve düzenleyici çerçevenin basitleştirilmesi, kamu desteklerinin şeffaflığının ve kontrolünün artırılması, iş ortamının daha da iyileştirilmesi gerektiği ifade edildi.

Finans sektörünün aşırı düzenlemelerin olduğu bir ortamda faaliyet gösterdiği kaydedilen raporda, geniş kapsamlı makro ihtiyati ve düzenleyici tedbirlerin, finansal piyasaların işleyişini sekteye uğrattığı savunuldu.

Raporda, **"Enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi gelişti ve yenilenebilir kaynakların kullanımı önemli ölçüde arttı. Türkiye'nin bölgesel bir enerji merkezi olma konusunda büyük hedefleri var. Türkiye, Akdeniz ve Karadeniz'de yeni gaz sahalarının araştırılmasının yanı sıra yeni LNG terminallerinin inşasına da yoğun yatırım yapıyor."** değerlendirmesi yer aldı.

AB ile Türkiye arasında ekonomik entegrasyonun yüksel olmaya devam ettiği belirtilen raporda, Türkiye'nin AB'nin 7'nci, AB'nin de Türkiye'nin en büyük ticaret ortağı konumunda olduğu hatırlatıldı.

Raporda, Türkiye'nin Gümrük Birliği kapsamındaki yükümlülüklerinde bazı sapmaların karşılıklı ticarette sorun teşkil ettiği öne sürüldü.

Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK), yıllık milli hesaplar ve aşırı açık prosedür bildirimlerinin yayınlanmasına ilişkin zaman dilimlerine uyumunu iyileştirdiğine işaret edilen raporda, **"Türkiye'nin TÜİK'in güvenilirliğini ve kamuoyunun resmi istatistiklere olan güvenini artırması gerekiyor."** ifadesi yer aldı.

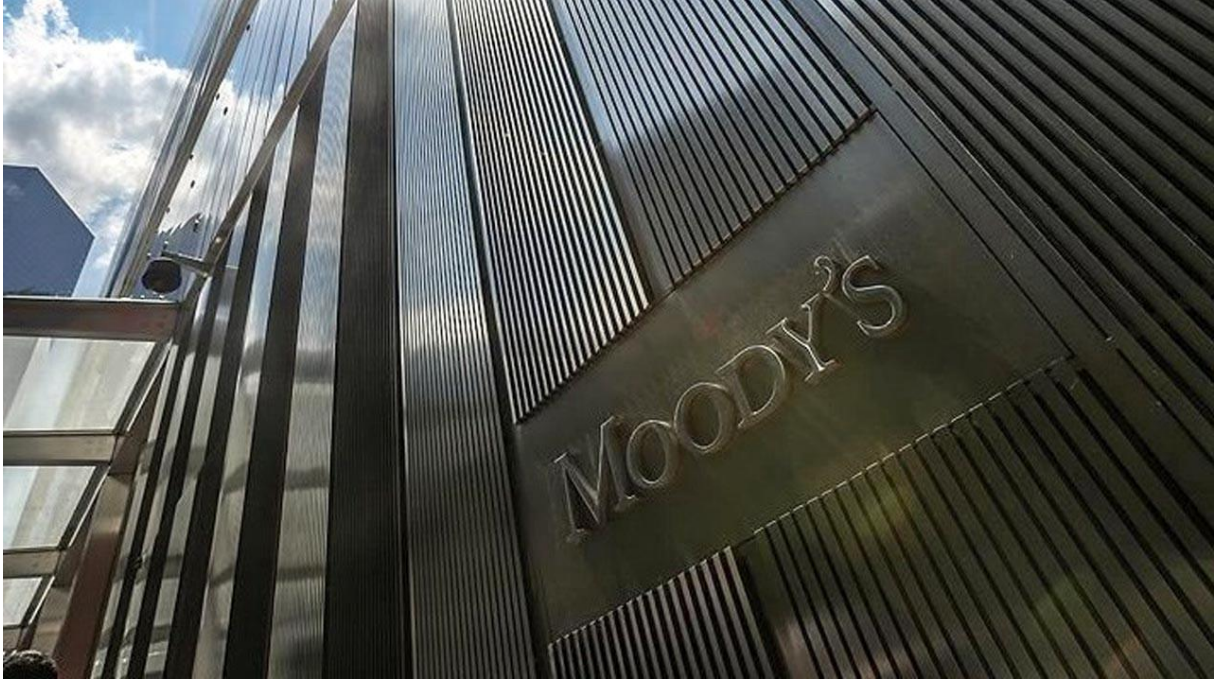
Raporda, Türkiye'nin fikri mülkiyet hukuku alanında, özellikle mevzuat uyumu açısından iyi bir hazırlık düzeyi olduğu ancak uygulamanın iyileştirilmesi gerektiği kaydedildi.

Türkiye'nin bilim ve araştırma alanındaki hazırlıklarının oldukça ileri düzeyde olduğuna dikkat çekilen raporda, ülkenin bu alanda iyi ilerleme kaydettiği bildirildi.

Raporda, seçimlerin ardından Merkez Bankası para politikasını sıkılaştırmaya başladığı, yeni hükümetin artan mali açığı sınırlayacak önlemler aldığı anımsatıldı.

Moody's, Türkiye'nin büyüme tahminini açıkladı

Moody's, küresel ekonomik büyüme hızının 2024'te yavaşlayarak yüzde 2,1'e düşmesinin beklendiğini açıkladı. Kuruluş, Türkiye ekonomisinin ise bu yıl yüzde 4,2, gelecek yıl yüzde 2,6 ve 2025'te yüzde 3 onanında büyümesinin beklendiği bildirdi.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Küresel Makro Görünüm 2024-25 Raporu'nu "Devam eden küresel yavaşlamanın ortasında G20'nin büyüme dinamikleri farklılaşıyor" başlığıyla yayımladı. Raporda, yüksek faiz oranları kredi kanalları aracılığıyla reel ekonomiye yayıldıkça küresel büyümenin 2024'te yavaşlayacağı aktarıldı.

Merkez bankalarının sıkı politika duruşunu sürdürmesi nedeniyle 2024'te talebin yavaşlamasıyla enflasyonun soğumaya devam edeceği belirtilen raporda, beklenmedik şoklar olmadığı sürece küresel büyümenin 2025'te güçlenmesinin beklendiği kaydedildi.

Raporda, G20 ekonomilerinin büyüme hızının bu yıl yüzde 2,8, gelecek yıl yüzde 2,1 ve 2025'te yüzde 2,6 olmasının beklendiği belirtildi. Moody's ağustos ayında yayımlanan tahminlerinde, G20 ekonomilerinin bu yıl yüzde 2,5 ve gelecek yıl yüzde 2,1 büyüyeceğini öngörmüştü.

G20'nin gelişmiş ekonomilerinin bu yıl yüzde 1,7, gelecek yıl yüzde 1 ve 2025'te yüzde 1,8 büyüyeceğinin tahmin edildiği, gelişmekte olan ekonomilerin ise bu yıl

yüzde 4,3, gelecek yıl yüzde 3,7 ve 2025'te yüzde 3,8 büyümesinin beklendiği aktarıldı.

ABD'nin ekonomik büyümesi gelecek yıl yavaşlayacak
Raporda ABD ekonomisinin büyümesinin güçlü kalmaya devam ettiği ancak 2024'te yavaşlayacağı ifade edildi. ABD ekonomisinin büyüme beklentisinin bu yıl için yüzde 1,9'dan yüzde 2,4'e çıkarıldığı, gelecek yıl ise yüzde 1 olarak korunduğu belirtildi. ABD ekonomisinin 2025'te ise yüzde 2 büyüyeceği tahmin edildi.

Euro Bölgesi'nin ise 2023'te daha sert bir darbe aldığı ve ekonomik büyümesinin 2024'te de zayıf kalacağı belirtilen raporda, bölge ekonomisinin büyüme tahmininin bu yıl için yüzde 0,7 olarak korunduğu, gelecek yıl için ise yüzde 1,2'den yüzde 1,1'e çekildiği kaydedildi. Avro Bölgesi ekonomisinin 2025'te ise yüzde 1,7 büyüyeceği öngörüldü.

Raporda, Çin ekonomisinin ise 2023'te yüzde 5'lik büyüme hedefine ulaşmasının beklendiği, ancak büyümenin 2024 ve 2025'te yüzde 4'e gerileyeceğinin tahmin edildiği aktarıldı.

Türkiye'nin bu yıl yüzde 4,2 büyüyeceği tahmin ediliyor
Moody's'in raporunda, Türkiye ekonomisinin bu yıl yüzde 4,2, gelecek yıl yüzde 2,6 ve 2025'te yüzde 3 büyümesinin beklendiği kaydedildi.

Kredi derecelendirme kuruluşu, daha önce Türkiye ekonomisinin bu yıl yüzde 4,2 ve gelecek yıl yüzde 3 büyüyeceğini öngörmüştü.

Enflasyonun 2025 sonuna kadar çoğu G20 ekonomisinde hedefe dönmesi bekleniyor
Öte yandan, tahvil getirilerinde son dönemde yaşanan yükselişin kısmen tersine döneceği dile getirilen raporda, düşen büyüme hızı ve enflasyonun faiz indirimlerini yaklaştırması nedeniyle ABD'nin 10 yıllık tahvil faizinin 2024'te yüzde 4 civarındaki uzun vadeli dengeye gerilemesinin beklendiği aktarıldı.

Raporda, enflasyonun düşüş eğilimiyle büyük merkez bankaları için politika faizlerinin zirveye ulaştığı kaydedildi.

Enflasyonun gerilemeye devam edeceği belirtilen raporda, enflasyonun 2025 yılı sonuna kadar çoğu G20 ekonomisinde hedefe geri dönmesinin beklendiği ifade edildi.

Raporda, iklim veya jeopolitik olayların ise enerji ve gıda fiyatlarındaki ani artışlardan kaynaklanan dalgalanmalara yol açabileceği uyarısında bulunuldu.

Şimşek: Bölgemizde ticari entegrasyonu artırmalıyız

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, mevcut süper güç ABD ile yükselen güç olan Çin arasındaki rekabetin, ticarete parçalanmaya, korumacılığa, jeopolitik gerilimlere neden olduğunu belirterek, bu dönemde daha fazla bölgesel entegrasyona gidilmesinin önemine işaret etti.

Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek'in ev sahipliğinde, Dışişleri Bakanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisinin desteği, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin işbirliğinde bu yıl "İş Birliğinde Yeni Dönem" temasıyla 14'üncüsü düzenlenen "Türk-Arap Ekonomi Forumu" İstanbul'da başladı. Forum çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek moderatörlüğünde düzenlenen "Küresel Zorlukların Üstesinden Gelmek ve Yeni Fırsatları Yakalamak" başlıklı panele, Kuveyt Ekonomi ve Yatırımlardan Sorumlu Başbakan Yardımcısı ve Petrol Bakanı Saad Hamed Nasır el-Barak, Mısır Maliye Bakanı Muhammed Muid ve Katar Devlet Bakanı ve Serbest Bölge İdaresi Başkanı Ahmed es-Seyyid katıldı.

Etkinliğin başında Gazze'de hayatını kaybeden ve zulümle karşı karşıya kalan insanları anan Bakan Şimşek, ABD ile Çin arasındaki rekabetin, ticarete parçalanmaya ve korumacılığa neden olduğunu belirterek şöyle devam etti: "Küreseldeki ekonomik gerilim artık normalimiz oldu. Böyle bir zamanda bölgesel ticaret entegrasyonunun daha hızlı gerçekleştiği görülüyor ancak bizim bölgemizde ticaret entegrasyonu dünyanın en düşüğü. Siyasi ve mevzuat açısından olumlu bir ortam sağlamamız faydalı olacak. Serbest ticaret anlaşmaları da diğer faydalı olacak

şey. Bunu yaptığımız takdirde standart sağlamış olacağız, sadece yatırımları değil ticareti de daha hızlı şekilde kolaylaştırmış olacağız.” Bölgesel entegrasyonu geliştirmenin önemine dikkat çeken Bakan Şimşek, “Hem bölge için hem ülkemiz için ilerlemenin tek yöntemi, öncelikle reform yapmaktır” diye konuştu.

“Görevimiz serbest girişimi desteklemek”

Kuveyt Ekonomi ve Yatırımlardan Sorumlu Başbakan Yardımcısı ve Petrol Bakanı Saad Hamed Nasır el-Barak, bölgede ticaretin entegrasyonu için neler yapılması gerektiği sorusuna karşılık, “Ekonomik gelişimin amiral gemisi serbest girişim oldu. Bizim görevimiz doğru ortamı yaratıp, serbest girişimi desteklemek. Devletin gerçek rolü, bir organizasyon gerçekleştirmek, yönetişimi mümkün kılarak işletmelerin ilerlemesini sağlamak. Ekonomi işletmelerin elinde, ekonomik gelişme, serbest girişimle gerçekleşir, yapmamız gereken bu” dedi.

Mısır Maliye Bakanı Muhammed Muid de bölge ülkeleri arasındaki ticaretin çok düşük olduğunu, bunun nedenlerinin araştırılması gerektiğini kaydetti. Muid, “Özel sektöre liderlik ve entegrasyon görevi verirsek bu çok daha iyi olacak. Ayrıca özel sektör ile bölgenin belli hedeflere ilerleyebilmesini sağlamak, bizim amaçlarımızı yerine getirmesi için yardımcı olmak gerekiyor” dedi. Muid, Serbest Ticaret Anlaşması’nın Türkiye ile Mısır arasında çok doğru yürüdüğüne dikkati çekerek, doğru kurum ve ortaklıkların bir araya gelmesinin ticaretin artırılması için çok verimli sonuçlar doğuracağını ifade etti.

Katar Devlet Bakanı ve Serbest Bölge İdaresi Başkanı Ahmed es-Seyyid de bölgede devasa bir potansiyel olduğuna dikkati çekerek, “Burada özel sektörün başı çekmesi gerek. Net bir plan hazırlamamız gerek. Sağlık, tarım ve gıda gibi ülkeler arasında temel ihtiyaç olan bazı sektörler var, bunlarla başlayıp adım adım daha ileri aşamalara gidersek daha iyi bir sonuç elde ederiz” diye konuştu. Panelistler ayrıca ülkelerinde enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi konusunda yapılanlara ilişkin bilgiler verdi.

Merkez sadeleşiyor piyasa rahatlıyor

Merkez Bankası sadeleşme adımlarına bir yenisini daha ekledi. Banka, şirketler için Özet Döviz Pozisyon Raporlamasını kaldırırdı. Şirketlerin döviz riskinin azaldığını söyleyen ekonomistler sadeleşme adımlarının piyasalar açısından pozitif olduğuna dikkat çekiyor.

Birol BOZKURT

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın (TCMB) sadeleşme adımları devam ediyor. Daha önce dolarizasyonu azaltmak amacıyla firmaların ellerinde döviz bulundurmalarını sınırlandırmayı amaçlayan düzenlemelerde değişikliğe gidildi.

TCMB'nin Döviz Pozisyonunu Etkileyen İşlemlerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarafından İzlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'i Resmî Gazete 'de yayımlandı. Buna göre, TCMB, 10 milyon TL ve üzeri toplam nakdi ve gayri nakdi kredi bakiyesi bulunan firmaların Özet Döviz Pozisyon Raporlaması uygulamasına son verdi. Mart 2023'te başlatılan uygulama, temmuz ayında 31 Aralık 2023'e ertelenmişti.

Raporlamayı büyük firmalar yapacak

Ekonomistler sadeleşme adımlarının devam etmesinin piyasalar açısından olumlu olduğunu ve Merkez Bankası'nın bu adımları atma konusunda ne kadar kararlı olduğunu göstermesi adına önemli olduğunu söyledi.

Daha önceden fiyat mekanizması bozulduğunda dengeleri sağlamak için irrasyonel bir çok uygulamanın devreye sokulduğuna dikkat çeken ekonomistler Merkez

Bankası'nın şimdi bir yandan doğru fiyatlamaları sağlamak için çabalarken diğer yandan sistemi verimsiz hale getiren uygulamalardan kurtulmaya çalıştığının altını çiziyor.

2018 yılında TCMB bünyesinde kurulan, reel sektörün döviz pozisyonundaki değişimlerin izlenmesi ve etki analizleri için Türkiye'deki tek veri seti olan Sistemik Risk Veri Takip Sistemi'nin (SRVTS) kapsamında güncellemeye gidildi.

SRVTS'de raporlama kapsamına girecek firmaların tespiti için 15 milyon dolar ve üzeri yabancı para kredi yükümlülüğü yerine toplam 100 milyon TL ve üzeri nakdi kredi bakiyesi veya geçmiş bir yıllık hesap döneminde 500 milyon TL ve üzeri net satış hasılatı/aktif büyüklüğü şartları aranacak. Böylece SRVTS'de mevcut detaylı raporlama formatı sadeleştirilerek firmaların raporlama işlemlerinde kolaylık sağlanacak.

BAÜ Finansal Araştırmalar Merkezi Direktörü Prof. Dr. İbrahim Ünalmış:
“Sistemin makroihtiyati tedbirlere ihtiyacı kalmadı”

“TCMB makroihtiyati politikalarda sadeleşme adımları çerçevesinde yeni bir adım attı. Yapılan değişiklik ile şirketlerin döviz pozisyonlarına göre takip edilmesi yerine toplam TL yükümlülüklerine göre takibi esas oldu. Raporlamanın başladığı 2018 döneminde şirketlerin döviz pozisyon açıkları önemli bir risk kaynağı idi.

Geçen dönemde şirketlerin döviz pozisyon açıklarının azaldığını biliyoruz. Diğer taraftan artan toplam borçluluk oranları sistemik risk yaratacak sorunların takibi için önemli hale geldi. Bu çerçevede, TCMB'nin attığı adımlar risk yönetimi açısından önemli. Diğer taraftan, önceki dönemde pozitif döviz pozisyonu taşıyan şirketlerin TL kredi kullanımı konusunda kısıtlar vardı.

Son dönemde artan borçlanma maliyetleri TL borçlanarak döviz pozisyonu tutuma eğilimini azalttı. Bir başka deyişle arbitraj imkânını azalttı. Dolayısıyla artık bu tür makroihtiyati tedbirlere ihtiyacı kalmadı sistemin.

Hazine'den 2,5 milyar dolarlık kira sertifikası ihracı

Hazine ve Maliye Bakanlığı 7 Kasım 2023 tarihinde uluslararası sermaye piyasalarında kira sertifikası ihraç edildiğini 5 yıl vadeli (14 Ocak 2029) ihracın tutarının da 2,5 milyar dolar olduğunu belirtti.

Bakanlıktan yapılan açıklamaya göre, sukukun kira oranı yüzde 8,5091, getiri oranı ise yüzde 8,50 olarak gerçekleşti. Bakanlık ihraç tutarının 14 Kasım tarihinde hesaplara gireceğini belirtti. Açıklamaya göre ihraca 200 yatırımcı, ihraç tutarının 3 katı kadar talep gösterdi.

09.11.2023

Sukukun yüzde 45'i Orta Doğu, yüzde 24'ü Birleşik Krallık, yüzde 18'i ABD, yüzde 7'si diğer Avrupa ülkeleri, yüzde 4'ü Türkiye ve yüzde 2'si Asya'daki yatırımcılara satılmıştır. Bu ihraçla birlikte 2023 yılında uluslararası sermaye piyasalarından toplam 10 milyar dolar tutarında finansman sağlandı. Bu ihraç yılın tek sukuk cinsi borçlanması oldu.

Yargıda 'Can Atalay' gerilimi: Bakan Tunç'tan ilk açıklama

Yargıtay 3. Ceza Dairesi'nin, tutuklu TİP Hatay Milletvekili Can Atalay için "hak ihlali" kararı veren Anayasa Mahkemesi (AYM) üyeleri hakkında suç duyurusunda bulunması siyaset gündeminde yankı uyandırdı. Adalet Bakanı Yılmaz Tunç, CHP Genel Başkanı Özgür Özel'e yanıt vererek, "Meclis'e yönelik darbe yapıldığı" şeklinde açıklamalarda bulunmak son derece yanlış ve sorumsuzca bir hareket" dedi.

Yargıtay 3. Ceza Dairesi dün, tutuklu TİP Hatay Milletvekili Can Atalay için "hak ihlali" kararı veren Anayasa Mahkemesi (AYM) üyeleri hakkında suç duyurusunda bulundu. Söz konusu suç duyurusuna birçok siyasi parti yetkilisi ve vatandaştan tepki geldi.

AYM, Atalay'ın tutukluluğunun güvenlik, özgürlük ve seçilme hakkını ihlal ettiği gerekçesiyle, geçen ay tahliyesine karar vermişti. Ancak Yargıtay, Anayasa Mahkemesi'nin kararına "uyulmamasına" ve "yetki sınırlarını yasal olmayacak şekilde aşarak hak ihlalinin kabulü yönünde oy kullanan" Anayasa Mahkemesi üyeleri hakkında da Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasına karar verdi.

Bakan Tunç'tan Özgür Özel'e yanıt

Adalet Bakanı Yılmaz Tunç, mahkeme kararlarını bahane ederek sokak hareketleri çağrısında bulunmanın kimseye yararının olmadığını belirterek, "*Hukuk devletinde sorunlar sokakta değil, yine hukuk içinde öngörülen mekanizmalarla çözülür*" değerlendirmesinde bulundu.

Tunç, şunları kaydetti:

"Gezi kalkışması sebebiyle Türk Ceza Kanunu'nun 312. maddesi uyarınca, 'cebir ve şiddet kullanarak Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ortadan kaldırmaya teşebbüs' suçundan verilen kesinleşmiş mahkumiyet hükmü sonrasında, bu hükümle ilgili olarak verilen Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay kararları üzerinden yapılan değerlendirmelerde 'Meclis'e yönelik darbe yapıldığı' şeklinde açıklamalarda bulunmak son derece yanlış ve sorumsuzca bir harekettir.

Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir. Mahkeme kararlarını bahane ederek sokak hareketleri çağrısında bulunmanın kimseye bir yararı yoktur. Hukuk devletinde sorunlar sokakta değil, yine hukuk içinde öngörülen mekanizmalarla çözülür."

Karara ilişkin kim, ne söyledi?

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Hayati Yazıcı gelişmelerin ardından dün akşam sosyal medya platformu X'ten yaptığı açıklamada *"Öyle olaylar olur ki, analiz yapmak için, konuşsan da konuşmasan da sorun olur. Hiç ve asla olmaması gereken öylesi bir olay yaşıyoruz. Yazık, çok yazık. Devleti oluşturan erkler, sorun çözümler. Asla sorun üretmez, üretemez. Birbirini çelmeleyemez"* dedi.

AK Parti Grup Başkanvekili Abdülhamit Gül de X'ten yaptığı açıklamada yüksek yargı mercileri arasındaki çatışma görüntüsünün, adalet duygusu için endişe verici olduğunu belirterek, *"Her kurumun kaynağını millettten alan yetki ve fonksiyonunu hukuk çerçevesinde kullanması esastır. Yargı organlarının da ihtilafları derinleştirmeden, anayasal sınırlar içinde kalarak sorun çözmesi milletimizin en tabii beklentisidir"* dedi.

'Doğrudan bir kalkışma girişimi'

Gelişmelerin ardından dün akşam gerçekleşen olağanüstü kapalı toplantı sonrasında açıklama yapan CHP Genel Başkanı Özgür Özel de, *"Karar elbette Can Atalay açısından mağdur eden bir karardır. Ancak kararın hedefindekiler Can Atalay'la sınırlı değildir. Can Atalay kararı örneğiyle anayasayı hiçe sayma, anayasaya direnme, anayasal düzeni ortadan kaldırma ve doğrudan bir kalkışma girişimidir Yargıtay eliyle"* diye konuştu.

AK Partili Gül: Yüksek yargıda çatışma görüntüsü endişe verici

AK Parti Grup Başkanvekili ve eski Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, Yargıtay'ın AYM üyeleriyle ilgili suç duyurusu kararını değerlendirdi. Gül, "Yargı hakemdir, sorunları çözer. Yargı hakem olma vasfını yitirirse, çözümün değil sorun ve çatışmanın kaynağı haline gelir." ifadesini kullandı.

Abdulhamit Gül, X sosyal medya platformu üzerinden yaptığı açıklamada şu ifadeleri kullandı:

"Yüksek yargı mercileri arasındaki çatışma görüntüsü, hukuk devleti ve mülkün temelinde yer alan adalet duygusu için endişe vericidir.

Yargı hakemdir, sorunları çözer. Yargı hakem olma vasfını yitirirse, çözümün değil sorun ve çatışmanın kaynağı haline gelir.

Her kurumun kaynağını millettten alan yetki ve fonksiyonunu hukuk çerçevesinde kullanması esastır. Yargı organlarının da ihtilafları derinleştirmeden, anayasal sınırlar içinde kalarak sorun çözmesi milletimizin en tabii beklentisidir."

Özgür Özel: Bu karar düpedüz bir darbe girişimi

CHP Genel Başkanı Özgür Özel, Yargıtay 3. Ceza Dairesi'nin Can Atalay kararının ardından; TBMM Grubu'nu olağanüstü topladı. Özel, partisinin grubunda yaptığı konuşmada, "Bu karar düpedüz bir darbe girişimi. Elbette karar Can Atalay açısından mağduriyet yaratan bir karardır. Ancak Can Atalay ile sınırlı bir karar değildir. Anayasayı ortadan kaldırma girişimidir." ifadesini kullandı.

CHP Genel Başkanı Özgür Özel, Yargıtay 3. Ceza Dairesi'nin Can Atalay kararının ardından; TBMM Grubu'nu olağanüstü toplantıya çağırdı. CHP TBMM Grubu, saat 21.05'te basına kapalı olarak toplandı. Özel, CHP Grup toplantısı sonrası açıklamalarda bulundu.

Özel şunları söyledi:

"Bu karar düpedüz bir darbe girişimi. Elbette karar Can Atalay açısından mağduriyet yaratan bir karardır. Ancak Can Atalay ile sınırlı bir karar değildir. Anayasayı ortadan kaldırma girişimidir. Karar sadece Can Atalay'ı değil, Hatay halkını, TBMM'yi karşıdır. Karar, Anayasaya karşı darbe girişimidir.

Yargıtay'ın kararı Anayasa Mahkemesi'nin tüzel kişiliğine, TBMM'ye karşı darbe girişimidir. Aralarında çatışan Cumhur İttifakı'nın krizidir. AKP içindeki çatışmanın krizidir. Ana muhalefet partisi olarak buna direneceğiz.

09.11.2023

Sayın Numan Kurtulmuş'u yarın telefonla arayacağız. Yarın tüm grupların başkanlarını danışma kurulu toplantısı yapmaya davet ediyorum. Bu toplantının gerçekleştirilmesi durumunda Numan Kurtulmuş'tan randevu isteyeceğiz.

CHP Meclis'in açık olduğu her saat adalet meselesini gündeme getirecek, meclis kapandığında en az 20 milletvekili adalet nöbetini sürdürecektir.

Tüm halkımızı bu darbeye karşı direnmeye çağırıyoruz. Sokaklarda, meydanlarda direneceğiz. Bu hukuksuzluğa teslim olmayacak."

Yargıtay'dan AYM üyeleri hakkında suç duyurusu

Yargıtay 3. Ceza Dairesi, bir ilke imza attı ve Can Atalay hakkında ihlal kararı veren Anayasa Mahkemesi üyeleri hakkında suç duyurusunda bulundu. Can Atalay'ın daha önceden mahkumiyet kararını onayan daire önceki kararının doğru olduğunu öne sürerek AYM'nin ihlal kararına uyulmamasına hükmetti. Yargıtay 3. Ceza Dairesi Atalay'ın milletvekilliğinin de düşürülmesi için TBMM'ye bildirimde bulundu.

Anayasa Mahkemesi (AYM) 14 Mayıs genel seçimlerinde Türkiye İşçi Partisi'nden Hatay Milletvekili seçilen Can Atalay'ın tahliye edilmesi yönünde karar vermişti. AYM'nin kararı Yargıtay tarafından tanınmamıştı. Yargıtay 3. Ceza Dairesi, AYM'nin Anayasa'yı ihlal ettiğini ve yetkisini aştığını belirterek Anayasa Mahkemesi üyeleri hakkında da suç duyurusunda bulundu.

"AYM DAİRE'NİN KARARINI DİKKATE ALMADAN İNCELEME YAPTI"

Dosya hakkındaki talepleri değerlendiren Yargıtay 3. Ceza Dairesi, Can Atalay hakkında verilen ihlal kararında Anayasa Mahkemesi'nin, Daire'nin infazı kabil ve kesinleşmiş kararını dikkate almaksızın inceleme yaptığını savundu.

Daire, kararında, "Hakkındaki kesin hüküm TBMM'ye bildirildiğinde, bu husus Genel Kurul'a sunulmak suretiyle milletvekilliğinin derhal düşürülmesine dair karar verilmiş olması gerektiği halde, her ne kadar süreç içerisinde TBMM tarafından bu hususta bir karar verilememiş olsa da bu konuyu düzenleyen Anayasa'nın 84/2 maddesi

açısından Anayasa Mahkemesi'ne müracaat imkanı tanınmadığı gibi Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda da inceleme yetkisi bulunmamaktadır" denildi.

"ANAYASA MAHKEMESİ'NİN BU KONUDA İNCELEME YETKİSİ YOK"

Daire, kararında, "Hakkındaki kesin hüküm TBMM'ye bildirildiğinde, bu husus Genel Kurul'a sunulmak suretiyle milletvekilliğinin derhal düşürülmesine dair karar verilmiş olması gerektiği halde, her ne kadar süreç içerisinde TBMM tarafından bu hususta bir karar verilememiş olsa da bu konuyu düzenleyen Anayasa'nın 84/2 maddesi açısından Anayasa Mahkemesi'ne müracaat imkanı tanınmadığı gibi Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda da inceleme yetkisi bulunmamaktadır" denildi.

Yargıtay 3. Ceza Dairesi, kararda, "Ayrıca, Anayasa Mahkemesi, Şerafettin Can Atalay hakkında vermiş olduğu hak ihlali kararında, önceki Ömer Faruk Gergerlioğlu ve Leyla Güven kararlarından farklı olarak milletvekili dokunulmazlığı yönünden Anayasa'nın 14. maddesinin hangi suçları kapsadığının anayasal ya da yasal düzenleme dışında yargısal bir yorumla belirlenmesinin ciddi sıkıntılara yol açacağını belirtirken, kendisinin daha önceden yargısal aktivizm sonucu vermiş olduğu ve kamuoyunda üniversitelere başörtü yasağı olarak bilinen, bizce de kabul görmeyen bir kararını gerekçe göstermesi tarafımızdan dikkat çekici bulunmuş ve bir ironi olarak değerlendirilmiştir" ifadelerine yer verdi.

Yargıtay 3. Dairesi, "Kararında, yargı organlarının Anayasa'nın 14. maddesine hangi suçların gireceğini yorumlamalarının sağlıklı olmayacağını, mutlaka anayasal ya da yasal düzenleme yapılmasının gerektiğini söyleyen Anayasa Mahkemesi, bugüne kadar hem norm denetimi kararlarında (mesela yürütmeyi durdurma kararı vermesi ya da hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumunun doğru uygulanmadığından bahisle iptali vb.) hem de sonradan kendisine tali görev olarak verilen bireysel başvuru kararlarında, anayasal veya yasal bir yetkisi olmamasına rağmen hiçbir organ tarafından denetlenmememin vermiş olduğu rahatlıkla da, içtihat yoluyla anayasal yetkisini sürekli artırmak ve kötüye kullanmak suretiyle kendisinin, daha önceden norm denetimi görevi sırasında sıkça dile getirilen yasama organı üzerinde vesayet organı olduğuna yönelik eleştirilerin, bireysel başvuruya ilişkin yetkinin verilmesi üzerine yüksek mahkemeler dahil tüm yargı üzerinde de ortaya çıkmasına neden olmuştur" ifadelerine yer verdi.

"AYM İŞİ YARGITAY 3. CEZA DAİRESİ ÜYELERİNİ TEHDİT ETME BOYUTUNA VARDIRDI"

Anayasa Mahkemesi'nin, hükümlü Şerafettin Can Atalay'a yönelik vermiş olduğu ihlal kararında, yasal bir dayanağı olmamasına ve doktrinde bile tartışmalı bir konu olmasına rağmen, 'Anayasa Mahkemesi kararlarının objektif işlevinden' bahsederek, kararı veren Yargıtay 3. Ceza Dairesi üyelerini 'ihmal suçunu işlemişlerdir' şeklinde tehdit etme boyutuna kadar işi vardırıdığını dikkat çekilerek, "Bugüne kadar birçok terör örgütü veya üyesi tarafından hem sosyal medya hem de yazılı ve görsel basın üzerinden ya da ilk derece yargılamaları veya temyiz incelemesi sırasında gönderilen

dilekçelerle sürekli tehdit edilen Dairemiz üyelerinin, bir de Anayasa Mahkemesi tarafından bu şekilde tehdit edilmesi de esef verici ve manidar bulunmuştur" denildi.

"AYM VESAYET MAKAMI GİBİ DAVRANIYOR"

Kararda, Türkiye'de Anayasa Mahkemesi'nin sadece yasaları iptal ederek yasama organının alanına müdahale etmemekte olduğu; ayrıca, bazen yasa koyucu gibi davranarak Anayasa'ya göre aralarında astlık üstlük ilişkisi bulunmayan yüksek mahkemeler üzerinde de süper temyiz mahkemesi olarak vesayet makamı gibi davranmakta olduğu belirtildi.

"AYM YARGISAL AKTİVİZM YAPMAKTADIR"

Yargıdan beklenenin, kanunlara, Anayasa'ya ve en önemlisi hukuka uygun kararlar alabilmesi olduğuna vurgu yapılarak, " Anayasa Mahkemesi, bu şekilde yargısal aktivizm yaparak, 'şeklen denetleyemediği Anayasa hükmünü uygulanamaz hale getirme, kanunda öngörülmuş idari ve yargısal başvuru yollarının tamamı tüketilmeden bireysel başvuruları kabul etme, soruşturmalara müdahil olma, kovuşturmaları yapılamaz hale getirme' şeklinde Anayasa'ya aykırı olarak verdiği kararları ile görev ve yetkilerini, Anayasa ve kanunlardan üstün görmek suretiyle bir nevi Anayasa'yı uygulanamaz hale getirerek, kendisinin sorgulanmasına ve meşruiyetinin tartışılmasına yol açmıştır. Devletin cebri gücünü ve görevleri gereği Devletin kamu gücünü elinde bulunduran kimselerin, sahip oldukları kamu gücünü sürekli Anayasa'ya aykırı bir şekilde kullanmalarının, Anayasayı ihlal etme eyleminin işlenmesinde kolaylık sağlayacağı aşikardır" denildi.

"AYM'NİN KARARINA UYULMAMASI KARARLAŞTIRILDI"

Yargıtay 3. Ceza Dairesi, Anayasa Mahkemesi'nin Şerafettin Can Atalay'ın bireysel başvurusu hakkında 25 Eylül 2023 tarihli ihlal kararına hukuki değer ve geçerlilik olmadığını belirterek, bu bağlamda Anayasa'nın 153. maddesi kapsamında uygulanması gereken bir karar bulunmadığını, Şerafettin Can Atalay hakkında verilen mahkumiyet kararının temyizi üzerine yapılan temyiz incelemesi sonucu 28 Eylül'de karar verilerek onandığını vurgulayarak, kesinleşen karar karşısında; Anayasa Mahkemesi'nin anılan kararına uyulmamasına karar verdi.

"MİLLETVEKİLLİĞİNİN DÜŞÜRÜLMESİ İÇİN TBMM'YE BİLDİRİM GÖNDERİLDİ"

Ayrıca, Şerafettin Can Atalay hakkındaki mahkumiyet hükmünün onanması ile hükümlü sıfatını kazandığı, Anayasa'ya göre milletvekilliğinin düşmesi sebeplerinden biri olarak "kesin hüküm giyme veya kısıtlanma halinin" düzenlenmiş olduğunu, Anayasa'nın 76. maddesinde sayılan milletvekilliği ile bağdaşmayan suçlardan kurulan mahkumiyet hükmünün milletvekilliğini düşüreceğini belirterek, Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda inceleme yetkisinin de bulunmadığına dikkat çekerek, hükümlü Şerafettin Can Atalay'ın milletvekilliğinin düşürülmesine yönelik işlemlere başlanması için kararın bir örneğinin TBMM Başkanlığı'na gönderilmesine karar verdi.

09.11.2023

İHLAL KARARI VEREN ÜYELER HAKKINDA SUÇ DUYURUSU

Son olarak, Anayasa hükümlerini ihlal eden ve kendisine verilen yetki sınırlarını yasal olmayacak şekilde aşarak hak ihlalinin kabulü yönünde oy kullanan ilgili Anayasa Mahkemesi üyeleri hakkında gereğinin takdir ve ifası için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasına karar verdi.

Kılıçdaroğlu veda etti

CHP'nin eski lideri Kılıçdaroğlu, partinin genel merkez personeli ile vedalaştı.

CHP'nin 7. Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, parti genel merkezindeki devir teslim töreni öncesinde CHP'de çalışan personelle bir araya gelerek vedalaştı.

Kılıçdaroğlu, yaptığı veda konuşmasında ilk genel başkanlığından itibaren birlikte çalışmaktan her zaman onur ve gurur duyduğunu ifade ederek, "Biz güçlü bir aileyiz, iyi bir aileyiz. Beraber çalıştık, kader birliği yaptık ve mücadele ettik. Artılarımız oldu, eksiklerimiz oldu. Hayat doğru bir çizgi değil. Hayatın içinde inişler var çıkışlar var ama önemli olan ana hedefi kaçırmamaktır. O hedef doğrultusunda hep beraber çalıştık. Bundan sonraki çalışmalarını da aynı yüreklilikle, aynı cesaretle sürdürmemiz gerekiyor. Çünkü bu parti bizimle var olmadı ve bizimle beraber de yok olmayacak." ifadelerini kullandı.

"Ailenin liderleri değişebilir, bu da gayet doğaldır"

Genel başkanlığı döneminde elinden geldiği kadar çalıştığını ifade eden Kılıçdaroğlu, "Bazen arkadaşları sürükledim, bazen beraber çalıştık ve bazen çalışmalarda aksaklıklar oldu. Bütün bunların hepsini biliyorum ama bir şekilde hepimiz beraber çalıştık, çaba harcadık. Sizler günün 24 saatinde gelen telefonlara yanıtlar verdiniz, bizler gelen iletilere yanıt vermeye çalıştık. Kişisel olarak bana gelenlere ayrıca yanıt vermeye çalıştım ama sonuçta güzel bir aileyiz ve bu ailenin devamı gerekiyor. Ailenin liderleri değişebilir, bu da gayet doğaldır. Hayatın akışı içinde buna bakmamız gerekiyor ama sonuçta parti hepimizin partisidir" dedi.

“Tekrar hepinize şimdilik hoşça kalın diyorum”

Kılıçdaroğlu, toplumun her kesimiyle sağlıklı diyaloglar kurmaya çalıştıklarına vurgu yaparak, sözlerine şöyle devam etti:

“Giremediğimiz mahallelere girmeye, giremediğimiz evlere girmeye, onlarla beraber olmaya, onların dertlerini dinlemeye ve onlara yönelik çözümlerimizi aktarmaya çalıştık. Bu süre içerisinde hepiniz destek verdiniz. Verdiğiniz her bir destek için hepinize yürekten teşekkür ederim. Dolayısıyla partiyi bırakıp ayrılan değil, partinin bir neferi olarak çalışmaya devam eden bir kişi olarak bu söylemleri öyle algılamanızı isterim. Her birimiz CHP için çalışacağız, iktidarı için çalışacağız ve mücadele edeceğiz. Bugüne kadar hafızamızda biriktirdiğimiz ve kamuoyuyla paylaştığımız bütün projelerimizi yine bir şekliyle güncelleyerek, büyüterek ve yeni projeler ekleyerek toplumun önüne çıkaracağız. Tekrar hepinize şimdilik hoşça kalın diyorum.” (İHA-AA)

Geçmişe dönüp son üç yılı yeniden yaşasak... (*)

Alaattin AKTAŞ

09 Kasım 2023 Perşembe

Son söyleneceği en başta söyleyelim: “Eğer bugün birçok mal ve hizmete sabahtan akşama zam geliyor, şimdiye kadar görülmedik ölçüde yoksulluk çekiliyor, Türk parasının daha da değer yitirmesini önlemek adına adeta bin takla atılıyor, kimse yarınına güven duyamıyorsa bunun tüm sebebi olmayacak zamanda faiz indirimine gidilmesidir.”

Bu sorunların ortaya çıkmasında rol oynayan önemli bir etkenin varlığını da kabul etmek gerekir:

“Türkiye, geçmişte siyasilere ‘Bu böyle olmaz’ diyebilen, hatta gerektiğinde istifa edebilen bürokratlardan artık yoksundur, bu gelenek kaybedilmiştir.”

Ve ister istemez akla şu soru gelmektedir:

“Türkiye eğer o eski bürokratlarına benzer kadrolara sahip olsaydı ya da siyasiler ekonomiye doğrudan müdahale etmeseydi, daha açık ifadeyle karışmasaydı şu an girişte sıraladığım sorunları yaşıyor olur muyduk?”

Zamanda yolculuk!

Kasım 2020’de Merkez Bankası Başkanlığı görevine getirilen Naci Ağbal, bu koltukta ancak dört buçuk ay oturabildi. Ağbal aslında Merkez Bankası kökenli bir isim değildi ama politika faizindeki dağınıklığı toparlamış, faiz artışına gitmiş ve Türk parasının değer kazanmasını sağlamıştı.

Martta başkanlık koltuğuna Şahap Kavcıoğlu oturdu. Faiz eylüle kadar yüzde 19’da kaldı ve o ay indirim başladı. İşte o indirimle birlikte TL hızla değer yitirdi, enflasyon fırladı ve bugünlere gelindi.

Hani bilimkurgu filmler vardır, zamanda yolculuğa çıkan kahramanımız geçmişteki bir yanlış düzeltir, böylece tarihin akışı değişir ya... Biz de geçmişe gidebilsek ve bazı kararları değiştiresek nasıl olur?

Hadi Şimdi bir zaman yolculuğuna çıkıp üç yıl öncesinden bugüne ama bu kez farklı bir yoldan gelelim.

O faiz indirimi yok mu, o faiz indirimi!

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ekonomik konulara doğrudan müdahil olmak, hele hele çok teknik bir karar olan Merkez Bankası'nın faizine karışmak gibi bir huyu hiç yoktu.

Kasım 2020'de Merkez Bankası Başkanı olan Ağbal, mart 2021'de faizi yüzde 19'a yükseltti. Göreve geldiği dönemde yüzde 14'lerde bulunan ve martta yüzde 16'ya yükselen enflasyonu tehlike olarak gören Ağbal faizi yükselterek enflasyona karşı önlem aldı.

Martta Ağbal'ın yerine başkan olan Kavcıoğlu da aynı faiz politikasını yürüttü. Kavcıoğlu başkanlığındaki her PPK toplantısından sonra yapılan açıklamada politika faizinin enflasyonun altında belirlenmeyeceğine vurgu yapıldı.

2021'in temmuzuna gelindiğinde yıllık enflasyon yüzde 19'a dayanmıştı. Bir ay daha bekleyen ve ağustos gerçekleşmesini de gören Merkez Bankası, ağustos sonundaki yıllık TÜFE'nin yüzde 19.25'e çıkması üzerine faiz artırdı. Politika faizi eylül 2021'de yüzde 19'dan yüzde 20'ye çıkarıldı. Merkez Bankası, enflasyonla mücadelede kararlı olunacağı ve gerektiği takdirde faiz artırımına devam edileceği mesajı verdi.

Faiz artırımını ve açıklamadaki kararlı dilin etkisiyle 8.40'larda seyretmekte olan dolar önce 8.20'ye, daha sonra 8'e geriledi.

Merkez Bankası enflasyonun yeniden yüzde 19'un altına inmesini ve doların yatay seyrini yeterli görmedi. Ekim toplantısında faiz yüzde 21'e yükseltildi.

2018'deki rahip krizi sırasında faiz yükseltmekte siyasi baskılar yüzünden gecikilmesi ve bu yüzden kurun ve enflasyonun yükselmesi gibi bir olumsuzluk bu sefer yaşanmıyordu. Merkez Bankası dilediği zaman dilediği kararları alabilen bir konumdaydı.

Merkez Bankası proaktif bir şekilde çalışıyordu ve tabii ki "Kur çok artarsa kur korumalı mevduat gibi bir enstrüman çıkarmak gerekir" diye düşünmeye de gerek kalmamıştı! 2021 yılı yüzde 20'nin biraz altında bir enflasyon ve 8 dolayında bir dolar kuruyla kapatıldı.

2022 nasıl geçti?

Tümüyle bağımsız çalışan ve araç bağımsızlığını sonuna kadar kullanabilen Merkez Bankası'nın kredibilitesi st düzeydeydi. Dvizi artırmaya niyetlenenler çıkmıyor değildi ama bunların niyeti Merkez Bankası'nın piyasaya gireceğini duydukları an kursaklarında kalıyordu. Merkez Bankası'nın adı yetiyordu.

Öyle “başka ülkelerde” denenen kamu bankaları eliyle arka kapıdan piyasaya döviz satışı tabii ki söz konusu değildi. Hem Merkez Bankası döviz satarsa bile bunu kamuoyuna açıklardı, satış yapılmadığı için de açıklama yapmak gerekmiyordu.

2022’de Türkiye ekonomisini de etkileyen en olumsuz gelişme kuşkusuz Rusya-Ukrayna savaşıydı ve bu yüzden enerji fi yatlarında belirgin bir artış yaşandı. Ancak Merkez Bankası buna karşı da hazırlıklıydı ve olumsuz etkileri en aza indirmek için gerektiği ölçüde adım atmaktan geri durmadı. En büyük avantaj da tabii ki Türk parasının çok değer yitirmemiş olmasıydı, bu da faizin gereken düzeyde belirlenmesiyle sağlanıyordu.

Enerji fiyatlarındaki artışla yıllık enflasyon bir ara yüzde 25’i zorlamış ve bu durum alarm zillerinin çalmasına yol açmış, ancak yıl yine yüzde 20’nin altında kapatılmıştı.

Enflasyon yüzde 15-20 arasında salınıyordu, kira artışı baş döndüren oranlara varmamıştı ve 2022’nin haziranında kira artışını yüzde 25 ile sınırlamak gibi bir karar da tabii ki alınmamıştı! Çok makul oranlarda seyreden kira artışı için tavan oran koymak ne kadar da anlamsız olurdu!

2023 seçim süreci

2023’teki Cumhurbaşkanı ve milletvekili seçimi öncesi iktidar partisi harcamaları çok artırdı. Ne var ki Merkez Bankası yine devreye girerek bu parasal genişlemenin enflasyonu azdırmaması için faizi bu sefer daha yüksek oranda yukarı çekti.

Maliye ve para politikasının uyumlu yürütülmesi sayesinde seçim sonrasında ne Maliye Bakanını ne de Merkez Bankası Başkanını değiştirmeye ihtiyaç duyuldu.

Türkiye ekonomisi istikrarlı bir görünüm sergiliyordu. Tabii ki enflasyon AB ortalamasına göre hala çok yüksekti; yüzde 15-20 dolayında bulunuyordu. Bu oranın tek haneye ineceği pek sanılmıyorsa da 20’lerin çok aşılacağına dönük kaygı da yoktu.

Benzinin litresi iki yıl önceki yaklaşık 8 liraya göre 2 lira kadar artarak 10 liraya, motorin de 7 liradan 9 liraya çıkmıştı.

TÜİK’in enflasyon ölçümlerine pek kuşkuyla bakılmıyor, çalışanlara verilen zamlar da enflasyonun altında kalmıyordu.

Ayrıca bir ara sayıları bir milyona(!) yaklaşan sığınmacıların büyük bölümünün geri gönderilmesi bir dönem oluşan sosyal barış kaygılarını en aza indirmişti.

Doktorlar akın akın yurt dışına gitmiyordu. Üniversiteyi bitiren gençlerin çok azı yurt dışında çalışmak istiyor, zaten üniversite mezunlarında işsize pek rastlanmıyordu.

Tüketici borçlandıkça borca battı

Naki BAKIR

09 Kasım 2023 Perşembe

Yeni ekonomi yönetiminin hazirandan bu yana başlattığı, özellikle tüketici kredilerini baskılamaya yönelik 'sıkı para politikası' ve 'seçici kredi' uygulamalarının dozu giderek artmakla birlikte, özellikle kredi kartları ile yapılan bireysel borçlanma hızlı artışını sürdürüyor.

Faiz oranlarındaki aşırı yükseliş ve kredi kullandırımında miktar kısıtlamaları ile konut, taşıt, ihtiyaç gibi tüketici kredileri baskılanırken, gecikme faizlerinin yükselmesi, nakit avans limitinin aşağı çekilmesi gibi zorlaştırıcı önlemlere rağmen hazirandan sonra da artmaya devam eden kredi kartı borçlanması ilk on ayda bir kattan fazla artarak trilyon lira sınırına yaklaşırken, pandemiden bu yana yaşanan artışın ise 7,4 kat olduğu dikkati çekti.

Tüketici kredileri ve kredi kartları ile yapılan bireysel borçlanma (milyar TL)									
	BİREYSEL BORÇLAR						TAKİBE DÜŞEN		
	Tüketici Kredileri				B. Kredi Kartları	TOPLAM	Tüketici Kredilerinde	B. K. Kartlarında	TOPLAMDA
	Konut	Taşıt	İhtiyaç	Toplam					
Aralık 2019	199,2	7,1	260,3	466,6	117,9	584,5	13,3	6,3	19,6
Aralık 2020	278,3	11,8	385,9	676,0	144,7	820,7	11,6	5,3	16,9
Aralık 2021	298,9	13,1	464,7	776,7	209,9	986,6	18,3	6,1	24,4
Ekim 2022	354,9	35,0	601,3	991,1	369,4	1.360,5	22,4	7,5	29,9
Aralık 2022	360,1	49,7	674,8	1.084,6	452,5	1.537,1	22,4	7,4	29,8
27 Ekim 2023	443,3	88,6	925,9	1.457,8	991,9	2.449,7	27,6	11,7	39,3
DEĞİŞİM (%)									
Ocak-Ekim	23,1	78,3	37,2	34,4	119,2	59,4	23,2	58,1	31,9
Son bir yıl	24,9	153,1	54,0	47,1	168,5	80,1	23,2	56,0	31,4
2019'a göre	122,5	1.147,9	253,7	212,4	741,3	319,1	107,5	85,7	100,5
*27 Ekim BDDK'nın haftalık, öncekiler aylık konsolide verileri.									

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine göre yurttaşların kredi kartları ile yaptığı borçlanma Aralık 2022 sonundan bu yıl 27 Ekim'e kadar olan dönemde yüzde 119,2 oranında büyüyerek 991,9 milyar liraya ulaştı.

Aynı dönemde toplam tüketici kredilerindeki artış ise yüzde 34,4'le düşük kaldı. Bu kapsamda en büyük bölümü oluşturan ihtiyaç kredileri yüzde 37,2 artışla 925,9 milyar, konut kredileri de yüzde 23,1 artışla 443,3 milyar lira olurken, son toplamdaki payı küçük olan taşıt kredileri yüzde 78,3'le en hızlı artan oldu ve 88,6 milyar lira düzeyine ulaştı.

Yılbaşından bu yana %119,2 büyüyen bireysel kredi kartı borçları 27 Ekim itibarıyla 991,9 milyar liraya ulaştı.

Böylece toplam tüketici kredileri 1 trilyon 457,8 milyar lira olurken, bireysel kredi kartı borçları ile birlikte toplam bireysel borç bakiyesi anılan dönemde yüzde 59,4'lük bir artışla 2 trilyon 449,7 milyar liraya ulaştı.

Pandemiden bu yana ihtiyaç kredileri %255,7, toplam tüketici kredileri %212,4 artarken, bireysel kart borçlarındaki artış %741,3'e ulaştı.

Pandemiden bu yana rekor artış

Geçen yılın ekim ayı sonuna göre de konut kredileri yüzde 24,9, taşıt kredileri yüzde 153,1, ihtiyaç kredileri yüzde 54, toplam tüketici kredileri yüzde 47,1 artarken, bireysel kart borç bakiyesindeki yıllık büyüme yüzde 168,5; toplam bireysel borçlanmadaki ise yüzde 80,1 oldu. Dünyada Covid-19 pandemisinin başladığı 2019 sonundan bu yana

olan dönemde ise özellikle kredi kartları ile olmak üzere bireysel borçlanmada, 'adeta patlama' denilebilecek oranda bir artış yaşandığı dikkati çekiyor.

2019 sonunda tüketici kredisi hacmi 466,6 milyar, bireysel kart borçları sadece 117,9 milyar ve toplam bireysel borç bakiyesi 584,5 milyar lira düzeyinde bulunuyordu. Tüketici kredilerinin yüzde 212,4 artarak 1,5 trilyona yaklaştığı 27 Ekim'e kadar olan dönemde, bireysel kredi kartı borç bakiyesi ise tam yüzde 741,3 (7,4 kat) büyüdü ve 1 trilyon liraya dayandı.

2019 sonunda 584,5 milyar lira olan toplam bireysel borç bakiyesi yüzde 319,1 artışla 27 Ekim'de 2 trilyon 449,7 milyara ulaştı.

Bunun sonucunda toplam bireysel borç bakiyesi de yüzde 319 artışla 2,5 trilyon liraya yaklaştı. Pandeminin yaygınlaştığı 2020 yılının sonunda toplam tüketici kredileri 676 milyar, bireysel kart borçları 144,7 milyar; hastalık ve ölümler ile eve kapanmaların arttığı 2021'in sonunda tüketici kredileri 776,7 milyar, kart borçları 209,9 milyar; 2022 sonu itibarıyla da tüketici kredileri 1 trilyon 84,6 milyar, kart borçları 452,5 milyar lira olmuş; toplam bireysel borç bakiyesi 2020 sonunda 820,7 milyar, 2021 sonunda 986,6 milyar, 2022 sonunda 1 trilyon 537,1 milyar liraya çıkmıştı.

Bireysel borçlarda takibe düşen kısım ise 11,7 milyarı kartlardan olmak üzere toplam 39,3 milyar lira.

39,3 milyarlık batık

27 Ekim itibarıyla bireysel borçlarda 39,3 milyar liralık bir tutarın takibe düşmüş alacak niteliğinde olduğu belirlendi. Bankaların takibe düşmüş bu alacaklarının 27 milyar lira ile en büyük bölümünü ihtiyaç kredilerine ait bölüm oluşturuyor. Tüketici

09.11.2023

kredilerinde toplam takibe düşen kısım 27,6 milyar lira olurken, bireysel kartlarda takibe düşen kısım ise 11,7 milyar lira düzeyinde bulunuyor. 2019 sonu itibarıyla bireysel borçlarda 19,6 milyar lira olan takibe düşen tutarda 27 Ekim'e kadar olan dönemdeki artışın yüzde 100,5 ile toplam borç hacmindeki büyümeden düşük olduğu görülüyor.

Abdulkadir Selvi

Erdoğan, Gazze için lider diplomasisi başlatıyor

7 Ekim’de Gazze saldırısı başlayınca Cumhurbaşkanı Erdoğan, itidal tavsiyesinde bulunmuştu.

Ukrayna-Rusya krizinde yaptığı arabuluculuk sayesinde tahıl koridoru açılıp, esir değişimi gerçekleşmişti. Rusya-Ukrayna savaşında üstlendiği misyonla dünyanın takdirini kazanan Erdoğan, İsrail ile Filistin arasında da aktif arabuluculuk rolü üstlenebilirdi. Böylece binlerce çocuğun katledilmesinin, 10 bini aşkın Filistinlinin öldürülmesinin önüne geçebilirdi. Ama savaşı isteyen ABD, buna yanaşmadı. ABD bu süreçte özellikle Türkiye ile temas kurmadı. Hatta Türkiye’yi sürecin dışında tutmak için özel bir çaba gösterdi. Çünkü Türkiye’nin ateşkesi sağlamasının ve on binlerce insanın katledilmesinin önüne geçmesini istemedi. Tam aksine sınırsız destek vererek Netanyahu yönetiminin katliamına ortak oldu.

HAKAN FİDAN: ‘BATI’NIN MORAL DEĞERLERİ DİPSİZ KUYUDA’

Hürriyet Ankara Temsilcisi Hande Fırat, Dışişleri Bakanı Hakan Fidan’ın, ABD Dışişleri Bakanı Blinken’ı, “ABD hem bölgede hem de tüm dünyada kendi imajına zarar veriyor. Bölge infial halinde. Herkesi zora sokuyorsunuz. Kendi imajınızı da zora sokuyorsunuz, çünkü İsrail’in işlediği suçların hamisi olarak görülüyorsunuz” diye uyardığını yazmıştı.

Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Gazze’de İsrail’in yaptığı katliamın durdurulması için Türkiye’nin yaptığı çalışmalar hakkında bilgi verdiği AK Parti MKYK toplantısında, “Batı, İsrail’in yanında durarak kendi moral değerlerinin bir dipsiz kuyuya dönüşmesini sağlıyor. Oysa bu moral değerlere ihtiyaç var” diyor.

‘İSRAİL SAVAŞ SUÇU İŞLİYOR’ DEDİ

İsrail'in Gazze'de katliama girişmesi üzerine Cumhurbaşkanı Erdoğan sert bir şekilde tepki gösterip, "İsrail, insanlık suçu işliyor. İsrail soykırım suçu işliyor" diye tepki göstermişti. İsrail'in Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde yargılanması için harekete geçileceğini açıklamıştı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan sadece tepki göstermedi. Türkiye bir yandan Gazze'ye insani yardım için çaba gösterirken diğer taraftan acilen ateşkesin sağlanması ve bir daha benzer katliamların yaşanmaması için garantörlük teklifinde bulundu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Kazakistan gezisi dönüşünde, 12 Kasım'da Riyad'da yapılacak olan İslam İşbirliği Teşkilatı toplantısından sonra Gazze konusunda bir inisiyatif başlatacağının işaretini vermişti. Bunun düşünce aşamasından çıkıp programlandığını öğrendim.

ERDOĞAN'IN SÖZLERİ

Erdoğan, AK Parti MKYK toplantısında, Gazze'de bir an önce ateşkesin sağlanması ve İsrail'in gerçekleştirdiği katliamın durmasına ilişkin değerlendirmeler yaptıktan sonra, "Gazze'deki insanlık suçunun önlenmesi için yeni bir program başlatıyorum. Dünya liderleriyle tek tek diyaloga geçeceğim. Dünya liderlerini arayacağım. Onlarla görüşeceğim. Gerektiğinde bir araya geleceğim. Liderlerle, cumhurbaşkanları ve başbakanlarla Gazze konusunda küresel çapta ortak bir girişim başlatmayı hedefliyorum" diyor.

Dışişleri Bakanı Hakan Fidan da Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın dünya liderleriyle yapacağı görüşmeleri planladıklarını ifade ediyor.

KÜRESEL GAZZE İNİSİYATİFİ

Şundan eminim; Gazze'de atılan her bombayla Erdoğan'ın yüreğine kan damlıyor. Gazze'de ölen her çocukla Erdoğan'ın kalbinde derin yaralar açılıyor. Erdoğan, İsrail'in Gazze'de katlettiği her insanın acısını yüreğinde hissediyor. Ancak vicdanlı bir insan olmanın ötesinde Erdoğan bir dünya lideri. Bu konuda yapabileceklerini de yapmaktan geri durmuyor.

Gelinen aşamada Erdoğan, küresel çapta bir inisiyatif üstleniyor, liderlerle ortak bir Gazze girişimi başlatmak için harekete geçiyor.

İSRAİL, FAHRETTİN ALTUN'U NEDEN HEDEF ALDI

'Savaşta önce gerçekler ölür' derler. İsrail'in Gazze'ye karşı ilan ettiği savaşta ise insanlık ölüyor. İsrail bir yandan katliamlarına hız kesmeden devam ederken diğer yandan da sosyal medyadan kirli bir savaş yürütüyor.

Bunun adı İsrail'in dezenformasyon savaşı. Maalesef ki bizim içimizde de bunların uzantıları var. Beşinci kol faaliyeti yürüten sosyal medya hesapları ya da gazeteci

kılıklı tipler, İsrail'in kirli savaşında göreve çağrılan yedek İsrail askerleri gibi görev yapıyorlar.

Ancak İletişim Başkanlığı'nın dezenformasyon birimi bu yalan haberleri deşifre ediyor. Anında gerçekleri ortaya çıkarıyor.

Sadece bir örnek vermekle yetineceğim.

İŞTE YALAN

Gazze'de 10 bini aşkın insan katledilirken, 4 bin çocuğun vücutları bombalarla parçalanırken Hananya Naftali isimli bir sosyal medya kullanıcısının hesabından, "Bugün Dayr el- Balah'ta Gazze plajı" diye bir fotoğraf paylaşıldı. İsrail'in Gazze'de sivilleri hedef almadığı iddia edildi. Oh ne âlâ. Bombalar yağarken Gazzeliler denize giriyor. Utanmasalar, 'Gazzeliler tatilde' diye haber yapacaklar. Herhalde 10 bini aşkın Gazzeli denize girerken öldü.

İŞTE GERÇEK

İletişim Başkanlığı ise fotoğrafların AFP tarafından 29 Ekim 2023'te çekildiğini ve fotoğrafların elektrik ve su olmadığı için deniz suyunu kullanarak çamaşırlarını ve bulaşıklarını yıkayan Filistinliler olduğu bilgisini paylaştı.

DOĞRU HEDEF

Böylece İsrail'in bir balonu daha söndürülmüş oldu.

O nedenle İsrail'in Fahrettin Altun'u hedef almasına şaşırıyorum. Demek ki doğru iş yapıyor.

AKŞENER, CHP İLE İTTİFAKA KAPIYI KAPATTI MI

Gözler Meral Akşener'in, Kılıçdaroğlu'nun, 'Akşener tarafından sırtından hançerlendiği' şeklinde değerlendirilen sözlerine vereceği yanıtta ve CHP ile ittifak konusunda yapacağı açıklamadaydı.

Meral Akşener'in kurultaydan sonra Özgür Özel'i arayıp tebrik etmesi, Özgür Özel'in ve Ekrem İmamoğlu'nun İYİ Parti'yle ittifak konusunda yaptıkları umutlu açıklamalar gözlerin Akşener'e çevrilmesine yol açmıştı.

Meral Akşener'in, "Bundan sonra kendimizden başka kimseye kefil olmayız" sözü CHP ile ittifaka kapıları kapattığı şeklinde yorumlandı. Akşener'in sözleri ittifak konusunda pozitif bir yaklaşımı ifade etmiyor. Ama henüz Özgür Özel, Akşener'i ziyaret etmedi. Henüz CHP, İYİ Parti'ye teklifte bulunmadı. O nedenle bu yorumlar erken değerlendirmeler olabilir.

HANÇER CEVABI

Seçime kadar bu köprülerin altından daha çok sular akar.

Akşener'in hançer konusundaki yanıtına gelince; yakında RTÜK Akşener'in konuşması sırasında küçüklere şiddet uyarısında bulunursa şaşırırmam. Akşener, "Ben bugüne kadar hiç kimsenin arkasından hançer vurmadım, ya şurasına (elini boğazına götürerek) ya kalbine vururum! Arkadan işim yoktur" dedi.

Akşener daha önce de Meclis kürsüsünden aşağıya mermileri atmıştı.

ŞIK BİR HAREKET

Özgür Özel, CHP Genel Başkanlığı'nı devralmadan önce, eşiyle birlikte Kemal Kılıçdaroğlu'nu evinde ziyaret etti. Özgür Özel, bir baba-oğul olarak görüşeceklerini söyledi. Özgür Özel ile Kılıçdaroğlu, eşleriyle birlikte kahve içip sohbet ettiler. Özgür Özel'in bu davranışı şık oldu. Çünkü kıran kırana geçen bir yarışın ardından CHP'de fay hatları harekete geçti. Özgür Özel, yerel seçimler öncesinde partide bir kırgınlık yaşanmaması için çaba gösteriyor. Özgür Özel, kurultay sürecinde de özenli bir dil kullandı. Devir-teslim töreni öncesinde doğru bir başlangıç yaptı. Birlikte fotoğrafın verilmesi de yararlı oldu. Kılıçdaroğlu'nun da kapıda karşılayıp, kapıya kadar uğurlaması zarif bir davranıştı.

Siyasette bu tür jestlere ihtiyaç var.